1937 ий
6
ИЙУЛЬ
№ 44 (328)
Акшэ 6 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-влак, ушныза!

Рвэзэ коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн горком орган

КОМСОМОЛ ОРГАНИЗАЦЫЛАШТЭ ОТЧОТ ДЭН САЙЛЫМАШ

Отчот дэн сайлымашым моштэн вуйлаташ

Лэнин комсомолын чыла организацылаштыжат отчот дэн сайлымаш эртаралташ тўнгалын. Сайлымашым сай йамдылалтын активнэ эртармаштэ сойуз кöргö илыш ылыжын кушкэш. Самокритикын толкынжо комсомолын пашажым о н ч ы к колтымаштэ улшо чаракавлакым ў ш т ы н луктэш. Вуйлатымаш гыч политик шотышто нўшкэмшэ, тушманым уждымо, пашалан öрканышэ йэнг-влакым корангда. Комсомол органыш большэвик партийлан прэданнэ, политик да культур шотышто кушкын шогышо у вуйлатышэ-влак сайлалтыт.

Тугэ гынат, отчот дэн сайлымаш эртарымаш йатыр организацылаштэ начар вуйлаталтэш. ВЛКСМ райком-влак шукыжо самотьоклан ўшанат, планым ыштымэ гын, план почэш эрта шонат. Сандэнак йатыр о р г а н и з а ц ы л а ш т э ВЛКСМ ЦК-н инструкцыжым пудыртылмо, погынымаш кўрылтмö факт-влак улыт. Йужо райкомол пашайэнг-влак комсомол орган сайлымашын тўнг политик задачэ—комсомолын пашаштыжэ улшо ситыдымаш - влакым тöрлатышашым мондэныт. Тэвэ, Йошкар Ола райкомол сэкрэтарь Танаков й о л т а ш ВЛКСМ О б к о м бўроэш сайлымаш эртармэ дэн пырльа комсомолышто п а ш а уэмдымэ нэргэн нимомат каласэн ыш кэрт. Тыгакак моло районыштат сайлымаш эртарымэ дэвэ пырльа воспитаньэ пашам вийанг-м э ш-влакым тöрлатыман.

даш тыршымаш шагал койэш. Тыжэч палэ, сайлымашын задачыжым чыла могырымат тўрыс шукташ райкомол-влак шагал тыршат.

Йатыр райком - шамыч тошто м э т о д, канцэльар гыч бўрократла вуйлатымаш дэч альат корангын огытыл. Пэктубай да У-Торйал райкомол-влак могырым вэрлашкэ лэктын сайлымаш погынымашлан с э р й о з н о йамдылалташ полшымаш, комсомолэц-влаклан ВЛКСМ ЦК-н инструкцыжым кэлгын умылтармаш лийын огыл. Сандэнак н и н э организацылаштэ ВЛКСМ ЦК-н инструкцыжым пудыртылмаш, погынымаш кўрылтмаш факт-влак йатыр улыт. Комсомолышто сайлымаш эртарымэ, нэргэн ВЛКСМ ЦК-н инструкцыжым Шэрнур райкомол сэкрэтарь Тимофэйэва йолташ шкэат ынглэн огыл, тудо сбэркассэ организацыштэ шолып йўкылмö с п и с к ы м портфэльэш оптэн йўклыктэн да районышто сайлымашым начар вуйлата.

Комсомол органлаштэ 4 систэм дэн сайлымаш эртарымаш партий ончылно кугу экзамэн улэш. Тудым чэслын шукташ чыла комсомол актив дэч сай вуйлатэн моштымаш кўлэш. ВЛКСМ райком - влаклан кызытак шкэ вуйлатымашыштым вэсэмдэн вэрлашкэ лэктын-сайлымашым бойэвойлын вуйлатэн комсомолышто у л ш о ситыды-

ВЛКСМ ОБКОМЫШТО

4 ийульышто ВЛКСМ Обком бўрон засэданьыжэ лийэ. Засэданьыштэ пэрвойак Йошкар-Ола районысо комсомол орган-влакын отчот дэн сайлымаш паша нэргэн йодышым ончымо. Тидын нэргэн ВЛКСМ райком сэкрэтарь Танаков йолташ кўчык нинформацым ыштыш. Ниформацэ гыч палэ лий: Йошкар-Ола райкомол, тугак тудын сэкрэтарьжэ Танаков йолташ отчот дэнэ сайлымэ кугу политик пашам ынглэн шуын огытыл. Тидэ сэрйозно пашам шкаланыштак вуйлатэн шогышаш олмэш вэсын ўмбак кусарэн шогэныт. Район кöргыштö чылажэ 40 тўнгалтыш организацыштэ отчот дэн сайлымэ погынымашым эртарымэ гын, Танаков йолташ шкэжэ 5 организацыштэ гына лийын.

Вэрысэ организацылаштэ ВЛКСМ ЦК-н инструкцыжым пудыртылмаш фактвлакат лийэдэныт („Шытышэ" колхозысо организацыштэ да моло вэрэат).

Ниным ончэн, ВЛКСМ обком бўро Йошкар-Ола райкомол сэкрэтарь Танаков йолташлан да моло райкомол сэкрэтарьланат отчот дэн сайлымаш пашам личнэ вуйлатэн шогаш да улшо ситыдымаш-шамычым пытараш кўштэн.

Вэс йодыш дэнэ Обкомол бўро ВЛКСМ райкомласэ политучобо отчот вуйлатышэ, пропагандист да инструктор-влак рэспублик совэщаньэ нэргэн ончэн. Бўро нинэ пашайэнг-влакым погэн, 7 ийульышто совэщаньым эртараш пунчалын.

Комсомол комитэтын пашажым начарлан шотлышт

20 ийуньышто „Ушнымаш" колхоз (Морко район) пэлэнсэ комсомол организацыштэ отчот дэн сайлымэ погынымаш эртыш. Погынымашыш 15 комсомолэц гыч 12 комсомолэц погынэныт.

Комитэт сэкрэтарь отчот почэш прэнийыштэ 9 комсомолэц кутырышт. Нуно чылават комсомол комитэтын начар вуйлатэн шогымыжым критиковатлышт.

Политучобо тылызэш 3 кана эртарымэ олмэш 1-2 кана гына эртаралтын. Адак йатыр комсомолэц-влак йамдылалтдэ коштыныт. Политик-воспитатэльнэ пашам начар шындымэ дэнак 3 комсомолэц тушман паша ышташ пижыныт да судыш вэрэштыныт.

Комсомол погынымаш апрэль тылызэ гыч улыжат ик кана гына лийын.

Комсорг Йаковлэв комсомолэц-влаклан комсомол поручэньым пуэн гынат, нунын шуктэн шогымыштым тэргэн шогэн огыл.

Погынымаш комсомол комитэтын пашаштым начарлан шотлыш да улшо ситыдымашым тöрлаташ конкрэтнэ мэроприатьым ыштыш.

С—в.

36 йодыш гыч 3 йодыш гына политик-воспитатэльнэ паша нэргэн ончалтын

17 ийуньышто Марий Бильамор пэдучилищэ пэлэнсэ тўнгалтыш комсомол организацын (Косолоп район) отчот дэн сайлымаш эртыш.

Комитэт сэкрэтарь отчот почэш прэний кумдан шарлыш. Комсомолэц влак комсомол комитэтын политик - воспитатэльнэ пашам начар вуйлатэн шогымыжым критиковатлышт. Комсомол комитэт 1936—37 тунэммэ ийыштэ комитэтэш 36 ончымо йодыш гыч улыжат политик-воспитатэльнэ паша нэргэн кум йодышым гына ончэн.

Вэт политик-воспитатэльнэ паша пэш начар шындымэ. Шуко комсомолэц-влак политучобыш йамдылалтэ коштыныт. Тидланак комсомолэц - влакын рэвольуцион шижмашышт ўлнö. Тидэ школышто троцкист Камышэв тўрлö тушман пашам ыштылын. Комсомол организацэ тидым жапыштэ ужын огыл.

Райкомоллат тидэ комсомол организацылан полышым пэш шагал пуэн шогэн.

Виноградов.

Багаутдинов йолташ ВЛКСМ ЦК-н инструкцийжым умлэн огыл

Параньга комсомол райком отчот дэн сайлымашым 11-шэ ийуньыштак тўнгалын. 29 ийунь мартэ отчот дэн сайлымашым 13 тўнгалтыш о р г а н и з а ц ы л а ш т э эртарымэ. Тушто чылажэ 113 комсомолэц лийын, тужэчын прэнийыштэ 74 комсомолэц кутырэн. Прэнийыштэ кутырышо-влак ВЛКСМ райкомын молодьож коклаштэ политик-воспитатэльнэ паша дэн пионьэр паша ыштышашым начар вуйлатымыштым критиковатлышт.

Рэвольуционно шижмаш ўлнö улмымат палэмдышт. Тэвэ Параньга пэлэ кыдалаш школ дирэктор троцкист Мажэтдинов шуко жап тушман пашам ыштыл кийэн. А тидым комсомолэц-влак ужын огытыл.

25 ийуньышто „Сталинец" колхоз пэлэн комсомол организацыштэ отчот дэн сайлымаш погынымаш эртыш. Погынымаш 12 шагатлан тўнгалшаш ыльэ, тугэ гынат, 2 шагатлан гына погыныштт. Комсорг Заболоцский йолташат погынымашлан йамдылалтдэ толын. Отчот докладым самокритик дэч посна ыштыш. Комсомолэц-влак коклаштэ политик-воспитатлымэ паша посна начар. Шуко комсомолэц-влак политучобыш йамдылалтдэ коштыныт. Йал совэт сэкрэтарь комсомолэц Сандаков политучобыш йамдылалтдэ коштын, 3 тылзылан члэн взносым тўлэн огытыл. Тугэ гынат тидын нэргэн Заболоцский йолташ ик мутымат ыш ойло. Политучобо дэнэ программым пэлыжым гына шуктымо. Заболоцкий йолташ политучобышто комсомолэц влакын кузэ тунэммыштым каласэн ыш кэрт. Тудо шкэжат политучобым аклэн огыл. Комсомолэц влак дэч взнос оксам погэнат, шкаланжэ кучылтын.

Прэнийыштэ кутырышовлак самокритикым эрэак кумдан шарэн, чыла ситыдымашым пытараш трэбытлышт. Закрытый (шолып) йўклымö дэнэ комсорглан Крылов Иваным сайлышт.

„Танк" колхоз пэлэн комсомол организацэ отчот да сайлымаш дэнэ погынымашым 26 ийуньышто эртарышт. Погынымаш эртараш ВЛКСМ райком гыч Багаутдинов йолташым колтымо ыльэ. Но тудо ВЛКСМ ЦК-ан письмажым сайын умлэн огыл улмаш. Счотный комисс вуйлатышылан комсомолэц огыл гынат,— коммунист Галимзанов—йолташым сайлэныт. Тидын дэнэ ВЛКСМ ЦК-н письмажым пудыртэныт. Садлан ВЛКСМ райком тидэ пудыртымашым тöрлаташ Заринов йолташым колтэн.

Афанасьэва.

У займым куанэн вашлийына

Мэмнан Марий-Пильмамарий пэдучилищыштэ тунэмшэ-влак (Косолоп р-н)—чылажэ 65 йэнг рэспублик осоавиахим лагэрыштэ улыт. Правитэльствын „ССР Ушэм обороно пэнгыдэмдымэ займым" лукмо нэргэн пунчалжым кугу куанымаш дэнэ вашлийна.

2 ийульышто 65 йэнг чыланат 25 тэнгэ гыч „ССР Ушэм обороно пэнгыдэмдымэ займлан" подпискым ыштышна.

Потайэв.

Подпискым ыштат

„Йошкар Пиштэр" колхоз пэлэнсэ комсомол организацысэ к о м с о м о л э ц-влак (Йошкар-Ола р-н) колхозник-влак коклаштэ „ССР Ушэм обороно пэнгыдэмдымэ займ" нэргэн умландарымэ пашам ыштэн, ик кэчыштэ 900 тэнгэаш подпискым погышт. Подпискэ ыштымаш кызытат эртаралтэш.

Корабльов П.

Модын нылын

„Пэлэнгэр" колхоз члэн Давыдов Г. йолташ (Йошкар-Ола р-н) кокымшо вичийашлык займын пэрвой тиражыштэ 150 тэнгэм модын налын.

Алэксандров И. М.

2538 тэнгэ модыш тўлымö

Морко район аныклымэ кассэ кокымшо вичийашлык займын 1-шэ тираж почэш 42 модын налшэ йэнглан 2538 тэнгэ модышым тўлэн.

Скворцов. Н.

Соколов лагэрыштэ кана

Куракин кыдалаш школышто (Параньга район) тунэмшэ-пионьэр Соколов Фэдä испытаньым отличнэ кучымыжлан да пионьэр пашам сай ыштымыжлан райкомол „Таир" пионьэр лагэрыш канаш колтыш.

Алэксандров В.

86

СССР ЦИК 4-шэ сэссийыштэ ончышашлан СССР ЦИК прэзидиумын кэлшышылан шотлымо „СССР Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньэ“ проэкт

СССР ВЭРХОВНО СОВЭТЫШ САЙЛЫМЭ НЭРГЭН ПОЛОЖЭНЬЭ

ССР Ушэм Цэнтральнэ Исполнитэльнэ Комитэт прэзидиум 1937 ий 1 ийульышто лукмо пунчалыштыжэ СССР ЦИК прэзидиум Комиссийын пумо „Совэт Социалист Рэспублик Ушэм Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэным“ сайлан шотлэн да тудым СССР ЦИК сэссийлан ончаш пуэн.

СССР VII-шэ созыв ЦИК-ын IV-шэ сэссийжэ 1937 ий 7 ийульышто Моско олаш погынышаш.

I глава

Сайлымаш систэмэ

1. статья. СССР Конституцийын 134 статьажэ нэгызэш, СССР Вэрховно Совэтыш дэпутат-шамыч сайлышэ-шамыч всэобшо, тӧр да вик сайлымаш права нэгызэш, тайнэ голосованьэ дэнэ сайлат.

2 статья. СССР Конституцийын 135 статьажэ нэгызэш, дэпутат-шамычым сайлымаш всэобшо: могай расэ дэн национальность гыч улмыштым, вэра кучымыштым, образоватэльнэ цэнзыштым, ик вэрыштэ илымыштым, социальнэ шотышто могай гыч лэкмыштым, имущэствэннэ положэньыштым да ожнысо пашаштым ончыдэ,—ушдымо да сайлымэ праваштым суд дэнэ лишитлэн судитлымэ-шамыч дэч молышт,—СССР-ын 18 ийым шуктышо чыла гражданышт СССР Вэрховно Совэтыш дэпутат сайлымаштэ лийаш да сайлалташ праван улыт.

3 статья. СССР Конституцийын 136 статьажэ нэгызэш, дэпутат-шамычым сайлымаш тӧр: кажнэ гражданинын ик йўкшӧ уло; сайлымаштэ чыла граждан ик тӧрак лийэш.

4 статья. СССР Конституцийын 137 статьажэ нэгызэш, ўдрамаш-шамыч пӧрйэнг дэнэ тӧрак сайлэн да сайлалт кэртшэ праван улыт.

5 статья. СССР Конституцийын 138 статьажэ нэгызэш, Йошкар Армийын радамыштэ улшо граждан-шамыч моло граждан дэнэ тӧрак сайлэн да сайлалт кэртшэ праван улыт.

6 статья. СССР Конституцийын 141 статьажэ нэгызэш, сайлымэ годым кандидат-шамыч сайлымэ округ йэда сайлалтыт.

II глава

Сайлымэ спискэ

7 статья. Олаштэ сайлымэ спискым шэмэр дэпутат ола Совэт, районлан шэлалтшэ олаштэ—район совэт, йал вэрлаштэ—шэмэр дэпутат йал (станицэ, йал, кутыр, кишлак, аул) совэт ышта.

8 статья. Сайлымэ спискыш сайлышэ праван улшо да спискым ыштымэ годым тидэ Совэт тэрриторийыштэ илышэ, сайлымэ кэчэ мартэ 18 ийыш шушо чыла граждан шамыч пурталтыт.

9 статья. Суд приговор почэш сайлымэ права дэч лишитлымэ йэнг-шамыч—приговорышто сайлымэ права дэч лишитлаш ончыктымо срок мучкылан,—тугак закон ончыктымо порьадкэ дэнэ ушдымылан шотлымо йэнг-шамыч сайлымэ спискыш огыт пурталт.

10 статья. Сайлымэ спискым кажнэ сайлымэ участкэ йэда алфавитнэ порьадкэ дэнэ сайлышын фамилийжым, лўмжым, ача лўмжым, ийгодшым да илымэ вэржым ончыктэн ышталтэш да тушто шэмэр дэпутат совэтын прэдсэдатэль дэн сэкрэтарьжэ кидым пыштат.

11 статья. Сайлышэ гыч иктыжат ик сайлымэ спискэ дэч утыш пуртал ок кэрт.

12 статья. Воинский часть дэн войсковой сойэдиньэньыштэ улшо сайлымэ спискым командованьэ ышта да тушто командир дэн войэннэ комиссар кидым пыштат. Чыла моло войэннэ служышо-шамычым сайлымэ спискыш нунын илымэ вэрыштэ улшо шэмэр дэпутат Совэт пурта.

13 статья. Сайлымаш дэч 30 кэчэ ончыч шэмэр дэпутат Совэт сайлымэ спискым чылалан ужаш луктын сака йа сайлышэ-шамычлан тидэ спискым Совэт пӧртыштӧ палэн налаш йӧным ышта.

14 статья. Сайлымэ спискэ подлинник соотвэтствуйушо шэмэр дэпутат Совэтыштэ да воинский часть дэн войсковой сойэдиньэньыштэ аралалтэш.

15 статья. Сайлымэ спискым увэртарымэ да сайлымэ кэчэ коклаштэ сайлышэ йэнг шкэ илымэ вэржым вашталта гын, соотвэтствуйушо шэмэр дэпутат Совэт тудлан Цэнтральнэ избиратэльнэ Комисс пэнгыдэмдымэ форман „голосоватлаш права улмо нэргэн удостовэрэньым“ пуа да сайлымэ спискыштэ „кайэн“ манын палэмда. Сайлымэ йэнгын эрэак альэ ик жаплан илымэ у вэрыштыжэ тудым сайлымэ спискыш пуртат. Тидлан личность удостовэрэньым, тугак „голосоватлаш праван улмо нэргэн удостовэрэньым“ ончыктыман.

16 статья. Сайлымэ спискыштэ йонгылыш улмо нэргэн (спискыш пуртыдымаш, спискэ гыч лукмаш, фамилийым, лўмым, ача лўмым йонгылыш возымаш, сайлымэ права дэч лишитлымэ йэнг-шамычым спискыш йонгылыш пуртымаш нэргэн) йодмашым спискэ увэртарышэ шэмэр дэпутат Совэтыш пуалтэш.

17 статья. Сайлымэ спискыштэ йонгылыш улмо нэргэн кажнэ йодмашым шэмэр дэпутат Совэтын Исполнитэльнэ Комитэтшэ кум кэчэ жапыштэ ончаш обӓзан.

18 статья. Сайлымэ спискыштэ йонгылыш улмо нэргэн йодмашым ончымэкыжэ, шэмэр дэпутат Совэтын Исполнитэльнэ Комитэтшэ йа сайлымэ спискыш кўлэш вашталтышым пурташ, йа йодмаш пушылан тудын йодмашыжым мовэрч шуктыдымо нэргэн возымо справкым пуаш обӓзан. Шэмэр дэпутат Совэтын пунчалжэ дэнэ кэлшыдымэ годым, йодмаш пушо йэнг калык судыш вуйым шийын кэртэш.

19 статья. Калык суд кум кэчэ жапыштэ, йодмаш пушым да Совэт прэдставитэльым ўжыктэн, спискыштэ йонгылыш улмо нэргэн вуйшиймым виш судэбнэ засэданьыштэ ончаш да шкэ пунчалжым йодмаш пушыланат, совэтланат тунамак увэртараш обӓзан. Калык судын пунчалжэ—окончатэльнэ.

III глава

Ушэм Совэтыш да Национальность Совэтыш сайлышашлан сайлымэ округ-шамыч

20 статья. СССР Конституцийын 34 статьажэ нэгызэш, Ушэм Совэтым СССР граждан шамыч сайлымэ округ йэда сайлат.

21 статья. Ушэм Совэтыш сайлышашлан сайлымэ округ тыгай принцип дэнэ ышталтэш: округлан—300.000 йэнг. Ушэм Совэтыш сайлымашлан кажнэ сайлымэ округ ик дэпутатым колта.

22 статья. СССР Конституцийын 35 статьажэ нэгызэш, Национальность Совэтым СССР граждан шамыч сайлымэ округ йэда сайлат. Национальность Совэтыш сайлышашлан сайлымэ округ тыгай принцип дэнэ ышталтэш: кажнэ ушэмысэ рэспублик йэда 25 округ, кажнэ автоном рэспублик йэда луатик округ, кажнэ автоном область йэда 5 округ да кажнэ национальнэ округ йэда 1 сайлымэ округ. Национальность Совэтыш сайлышашлан кажнэ сайлымэ округ ик дэпутатым колта.

23 статья. Ушэм Совэтыш да Национальность Совэтыш сайлышашлан сайлымэ округ-шамычым СССР Вэрховно Совэт Прэзидиум ышта.

24 статья. Ушэм Совэтыш да Национальность Совэтыш сайлышашлан сайлымэ округ спискым СССР Вэрховно Совэт Прэзидиум сайлымэ кэчым назначатлымэ дэнэ ик жапыштак публиковатла.

IV глава

Сайлымэ участкэ-шамыч

25 статья. Сайлымаш бўллэтэньым налаш да йўкым шотлаш сайлымэ округыш пурышо ола дэн район тэрриторий сайлымэ участкылан пайлалтэш. Нуно ушэм Совэтышкат, Национальность Совэтышкат сайлымашлан иктэ улыт.

26 статья. Сайлымэ участкэ-шамычым олаштэ шэмэр дэпутат ола совэт-шамыч, районлан пайлымэ олаштэ—шэмэр дэпутат район совэт-шамыч, йал вэрлаштэ—шэмэр дэпутат район совэт-шамыч ыштат.

27 статья. Сайлымэ участкэ-шамыч сайлымаш дэч 45 кэчэ ончыч—тидлэч вараш коддэ ышталтыт.

28 статья. Кок тўжэм илышэ дэч кугу огыл йал совэт тэрриторий, правил сэмын, ик сайлымэ участкэ лийэш; 500 гыч 2000 мартэ илышым шотлышо кажнэ станицыштэ, йалыштэ, кишлакыштэ, аулышто посна сайлымэ участкэ организоватлалтэш.

29 статья. Мўндўр эрвэл дэн йўдвэл районлаштэ, утларакшэ тыгыдэ йалла улмо вэрлаштэ, сайлымэ участкым 100 илышэ йэнг дэч изи огылымат ышташ лийэш.

30 статья. Олаштэ, промышлэннэ пунктышто, тугак солаштэ да йал совэт тэрриторийыштэ 2000 утла илышэ шотлалтэш гын, нуно сайлымэ участкылан тыгай расчот дэнэ пайлалтыт: ик сайлымэ участкыштэ 1.500—2.500 илышэ йэнг лийман.

31 статья Воинский часть дэн войсковой сойэдинэньэ шамыч посна сайлымэ участкэ шамычым ыштат, тушто шагал гын 50 да эн шукыжо 1.500 сайлышэ лийэш, нуно часть йа войсковой сойэдинэньэ шогымо вэрыштэ улшо сайлымэ округыш пурат.

32 статья. Сайлымэ кэчылаштэ ийын коштшо суднаштэ сайлышэ 50 йэнг дэч шагал огыл уло гын, тудо судна ончыктымо вэрыштэ сайлымэ округыш пурышо посна сайлымэ участкэ лийын кэртыт.

33 статья. Больницэ, аза ыштымэ пӧрт, санаторий, инвалид пӧрт пэлэн сайлышэ йэнг 50 дэч шагал огыл уло гын, тушто посна сайлымэ участкэ-шамыч ышталтыт.

V глава

Сайлымэ комисс-шамыч

34 статья. СССР Вэрховно Совэтыш сайлышашлан Цэнтральнэ Сайлымэ Комисс общэствэннэ организацэ да шэмэр общэства прэдставитэль-шамыч гыч ышталтэш да тудым СССР Вэрховно Совэт Прэзидиум сайлымэ кэчым увэртарымэ дэнэ пырльа пэнгыдэмда.

35 статья. Цэнтральнэ Сайлымэ Комисс тыгай состав дэнэ ышталтэш: прэдсэдатэль, прэдсэдатэльын зэмэститэльжэ, сэкрэтарь да 12 члэн.

36 статья. Цэнтральнэ Сайлымэ Комисс:

а) СССР тэрриторий мучко сайлымэ годым „СССР Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым“ пудыртыдэ шуктымым эскэра;

б) сайлымэ комисс-шамычын йонгылыш ыштымышт нэргэн вуйшиймашым онча да вуйшиймаш почэш окончатэльнэ пунчалым луктэш;

в) сайлымэ йашлык образэцым, „голосоватлаш права улмо нэргэн удостовэрэньэ“ формым, сайлымэ бўллэтэнь да нунылан конвэрт формо дэн тўсым, сайлымэ спискэ формым, йўк шотлаш протокол формым, сайлалтмэ нэргэн удостовэрэньэ формым ышта;

г) СССР Вэрховно Совэтыш сайлымэ дэпутат-шамычым рэгистрироватла;

д) Ушэм Совэт дэн Национальность Совэт мандатнэ комисс-шамычлан сайлымэ нэргэн дэлопроизводствым сдатла.

37 статья. Кажнэ ушэмысэ дэн автоном рэспубликыштэ, автоном область дэн национальнэ округышто Национальность Совэтыш сайлымашлан ушэм дэн автоном рэспубликын, автоном область дэн национальнэ округын сайлымэ комиссышт ышталтыт.

38 статья. Национальность Совэтыш сайлышашлан сайлымэ комисс-шамыч общэствэннэ организацэ да шэмэр обшэствэ прэдставитэль-шамыч гыч ышталтыт да нуным Ушэмысэ дэн Автоном рэспублик Вэрховно Совэт Прэзидиум шамыч, автоном область дэн национальнэ округ шэмэр дэпутат Совэт-шамыч сайлымаш дэч 50 кэчэ ончыч—тидлэч вараш коддэ пэнгыдэмдат.

39 статья. Национальность Совэтыш сайлышашлан ушэм дэн автоном рэспублик, автоном область дэн национальнэ округ сайлымэ комисс-шамыч тыгай состав дэнэ ышталтыт: прэдсэдатэль, прэдсэдатэльын замэститэльжэ, сэкрэтарь да 6—10 члэн.

40 статья. Национальность Совэтыш сайлышашлан ушэм дэн автоном рэспублик, автоном область дэн национальнэ округ сайлымэ комисс:

а) рэспублик, автоном область дэн национальнэ округ тэрриторий мучко Национальность Совэтыш сайлымэ годым „СССР Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым“ пудыртыдэ шуктымым эскэра;

Умбакыжэ 3-шо могырышто

СССР ЦИК 4-шэ сэссийыштэ ончышашлан СССР ЦИК прэзидиумын кэлшышылан шотлымо „СССР Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньэ“ проэкт

СССР ВЭРХОВНО СОВЭТЫШ САЙЛЫМЭ НЭРГЭН ПОЛОЖЭНЬЭ

УМБАКЫЖЭ

б) Национальность Совэтыш сайлымэ годым йонгылыш ыштылмэ нэргэн вуйшиймашым онча.

41 статья. Ушэм Совэтыш сайлышашлан кажнэ округыштo Ушэм Совэтыш сайлышашлан Округ сайлымэ комисс ыштaлтэш.

42 статья. Край йа областьлан пайлалтшэ рэспубликлаштэ Ушэм Совэтыш сайлышашлан Округ сайлымэ комисс-шамыч общэствэннэ организацэ дэн шэмэр общэствэ Прэдставитэль-шамыч гыч ыштaлтыт да нуным край дэн область шэмэр дэпутат совэт-шамыч пэнгыдэмдат; область дэн крайлан пайлалтдымэ рэспубликлаштэ нунын рэспублик Вэрховно Совэт прэзидиум-шамыч сайлымэ дэч 55 кэчэ ончыч—тидлэч вараш коддэ пэнгыдэмдат.

43 статья. Ушэм Совэтыш сайлышашлан Округ сайлымэ комисс тыгай состав дэнэ ыштaлтэш: прэдсэдатэль, прэдсэдатэльын замэститэльжэ, сэкрэтарь да 8 член.

44 статья. Ушэм Совэтыш сайлышашлан Округ сайлымэ комисс:

а) соответствуйышо шэмэр дэпутат совэт исполнитэльнэ комитэт-шамычын сайлымэ участкым жапыштэ организоватлымыштым эскэра;

б) сайлышэ спискым жапыштэ ыштымым да чыла калыклан палыктэн шуктымым эскэра;

в) СССР Конституцийын да „СССР Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньын“ трэбованьыжым шуктэн, Ушэм Совэт дэпутатлан тэмлымэ кандидат-шамычым рэгистрироватла;

г) участкылаcэ сайлымэ комисс-шамычым Ушэм Совэтыш сайлышашлан пэнгыдэмдымэ формо сайлымэ бүллэтэнь дэнэ да конвэрт дэнэ снабжатла:

д) йӱкым шотла да округыштo сайлымын рэзультатшым палэмда;

е) Цэнтральнэ Сайлымэ Комиссыш сайлымашын дэлопроизводствыжым пуа;

ж) сайлалтшэ дэпутатлан сайлалтмэ нэргэн удостовэрэньым пуа.

45 статья. Национальность Совэтыш сайлышашлан кажнэ округыштo Национальнэ Совэтыш сайлышашлан Округ сайлымэ комисс ыштaлтэш.

46 статья. Национальность Совэтыш сайлышашлан Округ сайлымэ комисс-шамыч общэствэннэ организацэ дэн шэмэр общэствэ прэдставитэль шамыч гыч ыштaлтыт да нуным ушэм дэн автоном рэспублик Вэрховно Совэт прэзидиум дэн автоном область шэмэр дэпутат совэт-шамыч сайлымаш дэч 50 кэчэ ончыч—тидлэч вараш коддэ пэнгыдэмдат.

47 статья. Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комисс тыгай состав дэнэ ыштaлтэш: прэдсэдатэль, прэдсэдатэльын, замэститэльжэ, сэкрэтарь да 8 член.

48 статья. Национальность Совэтыш сайлашлан округ сайлымэ комисс:

а) СССР Конституцийын да „СССР Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньын“ трэбованьыжым шуктэн, Национальность Совэт дэпутатлан тэмлымэ кандидат-шамычым рэгистрироватла;

б) участкылаcэ сайлымэ комисс-шамычым Национальность Совэтыш сайлышашлан сайлымэ бүллэтэнь дэнэ пэнгыдэмдымэ формо почэш снабжатла;

в) йӱкым шотла да округыштo сайлымын рэзультатшым палэмда;

г) Цэнтральнэ Сайлымэ Комиссыш, тугак соответствэннэ Национальнэ Совэтыш сайлышашлан рэспублик сайлымэ комиссыш йа национальнэ Совэтыш сайлышашлан автоном область сайлымэ комиссыш сайлымашын дэлопроизводствыжым пуа;

д) сайлалтшэ дэпутатлан сайлалтмэ нэргэн удостовэрэньым пуа.

49 статья. Участкылаcэ сайлымэ комисс-шамыч общэствэннэ организацэ дэн шэмэр общэствэ прэдставитэль-шамыч гыч ыштaлтыт да нуным олаштэ шэмэр дэпутат ола Совэт, районлан пайлалтшэ олаштэ—шэмэр дэпутат район Совэт, йал вэрлаштэ—шэмэр дэпутат район совэт-шамыч сайлымаш дэч 40 кэчэ ончыч—тидлэч вараш коддэ пэнгыдэмдат.

50 статья. Участкысэ сайлымэ комисс тыгай состав дэнэ ыштaлтэш: прэдсэдатэль, прэдсэдатэльын замэститэльжэ, сэкрэтарь да 4—8 член.

51 статья. Участкысэ сайлымэ комисс:

а) сайлымэ участкыштэ сайлымэ бүллэтэнь шамычым пога;

б) Ушэм Совэтыш дэпутатлан кажнэ кандидат вэрч пумо йӱкым шотла;

в) соответствэннэ Ушэм Совэтыш сайлышашлан Округ сайлымэ комиссыш да Национальность Совэтыш сайлышашлан Округ сайлымэ комиссыш сайлымашын дэлопроизводствыжым пуа.

52 статья. Засэданьыштэ комисс обшо составын пэлыжэ утла уло гын, Цэнтральнэ Сайлымэ Комиссын Национальность Совэтыш сайлышашлан рэспублик сайлымэ комиссын, Национальность Совэтыш сайлышашлан автовом область дэн национальнэ округ сайлымэ комисс-шамычын, Ушэм Совэтыш сайлышашлан Округ сайлымэ комиссын да Национальность Совэтыш сайлышашлан Округ сайлымэ комиссын, тугак участкылаcэ сайлымэ комисс-шамычын засэданьыштыш чынлан шотлалтэш.

53 статья. Сайлымэ комисслаштэ чыла пашат шукырак йӱк дэнэ рэшатлалтэш; йӱк шот тӧр улмо годым—прэдсэдатэльын голосшо пэрэвэсым ышта.

54 статья. СССР Вэрховно Совэтыш сайлымашым ыштымэ роскотым государствэ шкэ ӱмбак налэш.

55 статья. Цэнтральнэ Сайлымэ Комиссын, Национальность Совэтыш сайлышашлан рэспублик сайлымэ комисс-шамычын, Национальность Совэтыш сайлышашлан автоном область дэн национальнэ округ сайлымэ комисс-шамычын, Ушэм Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комиссын, Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комиссын да участкылаcэ сайлымэ комисс-шамычын шкэ пэчатьышт уло. Пэчать образэцым Цэнтральнэ Сайлымэ Комисс ышта.

60 статья. Ушэм Совэтыш да Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комисс-шамыч ССР Ушэм Вэрховно Совэт дэпутатыш общэствэннэ организацын да шэмэр общэствын выставитлымэ чыла кандидатыштын ССР Ушэм Конституцийын да „ССР Ушэм Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньын“ трэбованьылмыштым шуктэн, рэгистроватлаш обязан улыт.

61 статья. ССР Ушэм Вэрховно Совэт дэпутатыш кандидатым выдвигатлышэ общэствэннэ организацэ альэ шэмэр общэствэ-шамыч округ сайлымэ комиссыш тыгай докумэнтым пуаш обязан улыт:

а) дэпутатыш кандидатым выдвигатлышэ погынымашын альэ засэданьын протоколжо. Тушак прэзидиум член-шамыч шкэ ийготыштым, илымэ вэрыштым, кандидат выставитлышэ организацын лӱмжым ончыктэн кидым пыштат. Тугак тушто дэпутатыш кандидатым выдвигатлышэ погынымашын альэ засэданьын лиймэ вэржэ, (жапшэ да тушто мыньар йэн лиймэ ончыкталтэш, тидлэч посна дэпутатыш кандидатын фамильыжэ, лӱмжӧ да ачан лӱмжӧ, тудын ийготшо, илымэ вэржэ, партийностьшо, могай пашам ыштымыжэ ончыкталтэш,

б) ты сайлымэ округыштo выставитлышэ организацэ дэч баллатироватлаш кэлшымыжэ нэргэн дэпутатыш кандидатын зайавлэньыжэ.

62 статья. ССР Ушэм Вэрховно Совэт дэпутатыш кандидат шамыч ик округыштo вэлэ голосоватлалт кэртыт.

63 статья. Ушэм Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комиссын дэпутатыш кандидатым рэгистроватлаш отказымыжэ ӱмбач кок арньа срокышто Цэнтральнэ Сайлымэ Комиссыш вуйым шийаш лийэш. Тудын пунчалжэ окончатэльнэ лийэш.

64 статья. Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комиссын кандидатым рэгистрироватлаш отказатлымыжэ ӱмбач кок арньа срокышто ушэм, автоном рэспублик, автоном область сайлымэ комиссыш, а нунын пунчалжэ ӱмбач Цэнтральнэ Сайлымэ Комиссыш вуйым шийаш лийэш. Тудын пунчалжэ окончатэльнэ лийэш.

65 статья. ССР Ушэм Вэрховно Совэт дэпутатыш кажнэ рэгистрироватлымэ кандидатын фамильыжым, лӱмжым, ачан лӱмжым, ийготшым, могай паша ыштымыжым, партийностьшым да кандидатым выдвигатлышэ общэствэннэ организацын лӱмжым соответствуйышо Ушэм Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комисс да Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комисс сайлымаш дэч 25 кэчэ ончыч,—тидлэч вараш коддэ публиковатлат.

66 статья. ССР Ушэм Вэрховно Совэт дэпутатыш рэгистрироватлымэ чыла кандидатым сайлымэ бүллэтэньыш обязатэльнэ пуртыман.

67 статья. Ушэм Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комисс да Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комисс ССР Ушэм Вэрховно Совэт сайлымэ дэч 15 кэчэ ончыч—тидлэч вараш коддэ сайлымэ бүллэтэньым пэчэтлаш да чыла участковый сайлымэ комисслан колтылаш обязан улыт.

68 статья. Сайлымэ бүллэтэнь соответствуйышо сайлымэ округыштo илышэ калыкын йылмыжэ дэнэ пэчатлалтэш.

69 статья. Сайлымэ бүллэтэнь Цэнтральнэ Сайлымэ Комиссын ыштымэ формыж дэнэ да чыла сайлымылан ситышын пэчатлалтэш.

70 статья. Округ сайлымэ комиссэш рэгистровалымэ кандидатым выставитлышэ кажнэ организацылан, тугак СССР-ын кажнэ гражданинжылан, СССР Конституцийын 125 статьяжэ нэгызэш, тидэ кандидат вэрч погынымашлаштэ, пэчатьыштэ да моло сэмынат нимогай чарак дэч посна агитироватлаш права пуалтэш.

VI глава

ССР Ушэм Вэрховно Совэт дэпутатыш кандидат-шамычым выставитлымэ порьадкэ

56 статья. ССР Ушэм Вэрховно Совэтыш кандидат-шамычым выставитлаш права, ССР Ушэм Конституцийын 141 статьяжэ нэгызэш, общэствэннэ организацэ дэн шэмэр общэствэ-шамычлан — коммунист партий организацылан, профэссиональнэ сойузлан, коопэративлан, рвэзэ-шамыч организацылан, культурно общэствылан да закон дэнэ ыштымэ порьадкэ почэш рэгистрироватлымэ моло организацэ-шамычлан пуалтэш.

57 статья. Кандидат-шамычым выставитлымэ правам общэствэннэ организацын шэмэр общэствын цэнтральнэ органыштат, тугак нунын рэспубликан, край, область дэн район органыштат, нунын дэнэ тӧрак прэдприйатьылаштэ пашазэ дэн служышо чумыр погынымашат, воинский частьлаштэ — йошкарармэйэц-шамычат, тугак колхозлаштэ крэсаньык да совхозлаштэ совхоз пашазэ дэн служышо чумыр погынымашат шуктат.

58 статья. Дэпутатыш кандидат-шамыч Ушэм Совэтыш да Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комиссын, тугак нуным дэпутатыш кандидатлан выставитлышэ округысо участковый сайлымэ комиссын члэнжэ ли йын огыт кэрт.

59 статья. ССР Ушэм Вэрховно Совэт дэпутатыш кандидатым выдвигатлышэ чыла общэствэннэ организацэ альэ шэмэр общэствэ, сайлаш тӱналмаш 30 кэчэ дэч вараш коддэ, дэпутатыш кандидат-шамычым соответствэннэ Ушэм Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комиссэш, йа Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комиссэш рэгистрироватлыкташ обязан улыт.

VII глава

Голосованьэ порьадкэ

71 статья. ССР Ушэм Вэрховно Совэтыш сайлымаш чумыр ССР Ушэмлан ончыктымо ик кэчыштэ эрталтэш.

72 статья. СССР Вэрховно Совэтыш сайлышаш кэчым СССР Вэрховно Совэт Прэзидиум, СССР Конституцийын 54 статьяжэ почэш, сайлышаш срок дэч ончыч, кок тылзэ дэч вараш коддэ ончыктэн пуа. Сайлымаш паша ыштыдымэ кэчыштэ эрталтэш.

73 статья. Сайлымэ дэч ончыч пытартыш 20 кэчыштэ участковый сайлымэ комисс сайлышэ-шамычлан сайлымэ кэчэ дэн сайлымэ вэр вэргэн кажнэ кэчын публиковатла альэ иктаж вэс йон дэнэ увэртара.

74 статья. Сайлышэ-шамыч шкэ йӱкыштым сайлымэ кэчын эрдэнэ 6 час гыч йӱдым 12 час мартэ пуат.

75 статья. Сайлымэ кэчын эрдэнэ 6 часыштэ участковый сайлымэ комисс

Мучашыжэ 4-шэ могыгырышто.

87

СССР ЦИК 4-шэ сэссийыштэ ончышашлан СССР ЦИК прэзидиумын кэлшышылан шотлымо „СССР Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньэ“ проэкт

СССР ВЭРХОВНО СОВЭТЫШ САЙЛЫМЭ НЭРГЭН ПОЛОЖЭНЬЭ

МУЧАШ

прэдсэдатэль, к о м и с с члэн-шамыч улмо годым, сайлымэ йашлык-шамычым да пэнгыдэмдымэ формо дэнэ ыштымэ сайлышэ спискэ улмым тэрга, тидлэч вара йашлык-шамычым пэтыра да комиссын пэчэтьшэ дэнэ пэчэтла, сайлышэ шамычым йӱк пуаш пижаш ӱжэш.

76 статьа. Кажнэ сайлышэ шкэак голосоватла, тидлан тудо голосованьэ эртарымэ пӧртыш толэш, тидэ годымак сайлышэ-шамыч конвэртэш пэчэтлымэ сайлымэ бӱллэтэньым сайлымэ йашлыкыш колтэн йӱкыштым пуат.

77 статьа. Сайлымашым эртарымэ пӧртыштӧ бӱллэтэнь заполньатлаш посна пӧлэм ойралтэш. Тушто голосоватлымэ годым голосоватлышэ дэч посна иктат, тидэ шотыштак участковый сайлымэ комисс члэн-шамычат лийын огыт кэрт, бӱллэтэнь заполньатлаш пӧлэмыш икканаштэ ик мыньар сайлышым пуртымо годым тидэ пӧлэм ик канаштэ мыньар сайлышым пуртымо шот дэнэ пырдыж альэ ширмэ дэнэ оборудоватлалтэш.

78 статьа. Сайлымашым эртарымэ пӧртыш толшо сайлышэ-шамыч участковый сайлымэ комисс сэкрэтарьлан йа паспортым, йа колхоз книжкам, йа профсойуз билэтым, йа моло личность удостовэрэньым ончыктат, сайлышэ спискэ почэш тэргымэк да сайлышэ спискыштэ палэмдымэк сайлымэ бӱллэтэньым да ончыктымо форман конвэртым налыт.

79 статьа. Сайлымашым эртарымэ пӧртыш, „СССР Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн тидэ положэньын“ 15 статьажэ почэш, „Голосованьэ правалан удостовэрэньэ“ дэнэ толшо йэнг-шамычлан участковый сайлымэ комисс посна спискым воза. Тидэ спискэ сайлышэ спискэ пэлэн пыжыкталтэш.

80 статьа. Сайлымэ бӱллэтэньым заполньатлаш ойрымо пӧлэмыштэ сайлышэ йэнг кажнэ сайлымэ бӱллэтэньэш шкэнжын голосоватлымэ кандидатшын фамильыжым кода, молыжым удралэш; бӱллэтэнь-шамычым конвэртыш клэитлэн пэтырымэк, сайлышэ йэнг участковый сайлымэ комисс улмо пӧлэмыш кусна да сайлымэ бӱллэтэньан конвэртым сайлымэ йашлыкыш колта.

81 статьа. Грамотдымо альэ капкылыштышт иктаж могай ситыдымаш улмо дэнэ сайлымэ бӱллэтэньым заполньатлэн кэртдымэ сайлышэ-шамыч сайлымэ бӱллэтэнь заполньатлымэ пӧлэмыш сайлымэ бӱллэтэнь заполньатлаш кэч могай сайлышымат ӱжыктэн кэртыт.

82 статьа. Йӱк пумо годым сайлымэ пӧртыштӧ сайлымэ агитацым ышташ ок лий.

83 статьа. Сайлымым эртарымэ пӧртыштӧ порадкэ вэрч комисс прэдсэдатэль мутым куча да тудын распорьажэньыжэ тушто улшо чыла йэнглан обязательнэ.

84 статьа. Сайлымэ кэчын йӱдым 12 часыштэ участковый сайлымэ комисс прэдсэдатэль йӱк пумым пытарымылан увэртара да комисс сайлымэ йашлык-шамычым почэдаш тӱҥалэш.

VIII глава

Сайлымэ рэзультатым палэн налмаш

85 статьа. Участковый сайлымэ комиссын йӱкым шотлымо пӧртыштыжӧ йӱк шотлымо годым тидлан общэствэннэ организацэ дэн шэмэр общэствэ-шамычын лӱмын колтымо уполномочэнныйышт, тугак пэчать прэдставитэль-шамыч гына лийын кэртыт.

86 статьа. Участковый сайлымэ комисс, йашлык-шамычым почмэк, йашлыкыш оптымо конвэрт шотым голосованьыштэ участвоватлышэ йэнг шот дэнэ таҥгастарэн онча да рэзультатшым протоколыш воза.

87 статьа. Участковый сайлымэ комисс прэдсэдатэль конвэртым почэда да участковый сайлымэ комиссын чыла члэнжэ ончылно кажнэ бӱллэтэньыштэ голосованьын рэзультатшым каласэн пуа.

88 статьа. Голосованьын рэзультатшэ Ушэм Совэтыш да Национальность Совэтыш сайлымэ дэнэ посна возалтэш.

89 статьа. Дэпутатыш кажнэ кандидатлан счотный лист 2 экзэмпльар ышталтэш. Тидым комисс сэкрэтарь да тидлан участковый сайлымэ комисс члэн-шамычын уполномочэнныйышт возат.

90 статьа. Тыгай бӱллэтэнь-шамыч чынлан огыт шотлалт:

а) ончыктыдымо образэцан да тӱсан;

б) конвэрт дэч посна альэ ончыктыдымо образэцан конвэртыштэ пумо;

в) сайлышаш дэпутат шот дэч шуко кандидатан.

91 статьа. Сайлымэ бӱллэтэньын чынлыкшылан ӧрмаш лэкмэк й о д ы ш ы м участковый сайлымэ комисс голосоватлэн разрэшитла; тидыжэ протоколэш палэмдалтэш.

92 статьа. Пэнгыдэмдымэ форман голосоватлымэ протоколым у ч а с т к о в ы й сайлымэ комисс кум экзэмпльарэш воза. Тушак участковый сайлымэ комиссын чыла члэнжэ, тыжэч прэдсэдатэль дэн сэкрэтарь обязательнэ, кидым пыштат.

93 статьа. Участковый сайлымэ комиссын голосоватлымэ протоколыштыжо тэвэ мо ончыкталтман:

а) йӱк пуаш тӱҥалмэ да пуэн пытарымэ жап;

б) сайлышэ спискэ почэш йӱк пушо сайлышэ шот;

в) „Голосоватлаш правалан удостоврэньэ“ почэш йӱк пушо сайлышэ шот;

г) пумо конвэрт шот;

д) участковый сайлымэ комиссыш пумо зайавлэньын да вуйшиймашын кӱчыкын мо нэргэн ойлымышт да участковый сайлымэ комиссын лукмо пунчалжэ;

е) кажнэ кандидатлан пумо йӱк шотлэн налмын рэзультатшэ.

94 статьа. Йӱкым йӧршэш шотлэн пытарымэк да протоколым возымэк, комисс прэдсэдатэль комиссын чыла члэнжылан голосоватлымын рэзультатшым каласэн пуа.

95 статьа. Участковый сайлымэ комиссын возымо голосоватлымэ протоколжын ик экзэмпльаржэ, Ушэм Совэт дэпутатыш кандидатлан возымо счотно листын кок экзэмпльаржыгэ, 24 час срокышто Ушэм Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комиссыш нарочный д э н э колталтэш, участковый сайлымэ комиссын возымо голосоватлымэ протоколын кокымшо экзэмпльаржэ Национальност Совэт дэпутатыш кандидатлан возымо счотно листын кок экзэмльаржыгэ 21 час срокышто Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комиссыш нарочный дэнэ колталтэш.

96 статьа. Ушэм Совэт дэнэ посна да Национальность Совэт дэнэ посна чыла сайлымэ бӱллэтэньым (чынлан шотлымыжым посна, чынлан шотлыдымыжым п о с н а) участковый сайлымэ комисс пэчать дэнэ пэчэтла да нуным голосоватлымэ протоколын кумышо экзэмпльаржэ дэнэ, пэчать дэнэ пырльа участкэ сайлымэ комисс прэдсэдатэль: олалаштэ — ола шэмэр дэпутат Совэтлан, а районлан шэлэдыман олалаштэ—шэмэр дэпутат район Совэтлан; йал вэрлаштэ—шэмэр дэпутат район Совэтлан аралаш пуа.

97 статьа. Сайлымэ бӱллэтэнь-шамычым ты округ дэч дэпутат мандатым ССР Ушэм Вэрховно Совэтын пэнгыдэмдымэшкыжэ аралымэ обязанность шэмэр дэпутат Совэт-шамыч ӱмбак пышталтэш.

98 статьа. Округ сайлымэ комисс участковый сайлымэ комисс-шамычын пумо протоколышт нэгызэш йӱкым шотла.

99 статьа. Округ сайлымэ комиссын йӱкым шотлымо пӧртыштӧ йӱк шотлымо годым тидлан общэствэннэ организацэ дэн шэмэр общэствэ-шамычын лӱмын колтымо прэдставитэльышт, тугак п э ч а т ь прэдставитэль-шамыч лийаш праван улыт.

100 статьа. Кажнэ кандидатлан округ сайлымэ к о м и с с кок экзэмпльар счотный листым воза. Тыштэ дэпутатыш кажнэ кандидат налмэ йӱк шот палэмдалтэш.

101 статьа. Округ сайлымэ комисс голосоватлымэ протоколым кок экзэмпльарэш воза. Т у ш а к округ сайлымэ комиссын чыла члэнжэ, тыжэч прэдсадатэль дэн сэкрэтарь обязательнэ, кидым пыштат.

102 статьа. Округ сайлымэ комиссын протоколыштыжо тэвэ мо ончыкталтман:

а) округыштo ч ы л а ж э мынар сайлышэ улмо шот;

б) г о л о с о в а т л ымаштэ участвоватлышэ сайлышэ шот;

в) дэпутатыш кажнэ кандидатлан пумо йӱк шот;

г) округ сайлымэ комиссыш пумо зайавлэньэ дэн вуйшиймаш-шамычын кӱчыкын мо нэргэн ойлымышт да округ сайлымэ комиссын лукмо пунчалжэ.

103 статьа. Йӱкым шотлэн пытарымэк 24 час дэч вараш коддэ Ушэм совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комисс прэдсэдатэль, т у г а к Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комисс прэдсэдатэль протоколын п э р в о й экзэмпльаржым, счотно лист-шамыч дэнэ пырльа п э ч э т л э н, Цэнтральнэ Сайлымэ Комиссыш, протоколын кокымшо экзэмпльаржым — Н а ц и о нальность Совэтыш сайлышашлан Ушэм рэспублик, автоном рэспублик, автоном область сайлымэ комиссыш нарочный д э н э колтат.

104 статьа. СССР Вэрховно Совэт дэпутататыш кандидат шукырак йӱкым, вэс сэмынжэ округ мучко пумо, чынлан шотлымо чыла йӱк гыч пэлыжэ утла налэш гын, сайлалтмылан шотлалтэш.

105 статьа. Протоколэш кидым пыштымэк, Ушэм Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комисс прэдсэдатэль с а й л ы м а ш рэзультатым у в э р т а р а да Ушэм С о в э т дэпутатыш сайлымэ кандидатлан сайлалтмэ нэргэн удостовэрэньым пуа.

106 статьа. Протоколэш кидым пыштымэк, Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комисс прэдсэдатэль сайлымаш рэзультатым увэртара да Национальность Совэт дэпутатыш сайлымэ кандидатлан сайлалтмэ нэргэн удостовэрэньым пуа.

107 статьа. Кандидат-шамыч кокла гыч шукырак йӱкым иктат налын огыл гын, соотвэтствуйушо округ сайлымэ комисс тидэ нэргэн протоколэш посна палэмда да Национальность С о в э т ы ш сайлышашлан Цэнтральнэ Сайлымэ Комиссыш, адак рэспублик, автоном, область альэ национальнэ округ сайлымэ комиссыш увэртара. Тидэ жапыштак эн шуко йӱк налшэ кок кандидат угыч баллотировкым увэртара, тугак сайлымаш пэрвой тур эртымэк кок арньа дэч шуко вараш коддэ угыч баллотировко эртарымэ кэчым ончыкта.

108 статьа. Округ мучко пумо йӱк шот тидэ округышто голосоватлаш праван сайлышэ-шамычын пэлыжэ дэч шагал лийэш гын, Ушэм Совэтыш сайлышашлан альэ Национальность Совэтыш сайлышашлан округ сайлымэ комисс тидэ нэргэн протоколэш палэмда да тунамак Цэнтральнэ Сайлымэ Комиссыш, Совэт Национальностыш сайлышашлан рэспубик, автоном область сайлымэ комиссыш увэртара. Тидын дэнэ пырльа тыгай годым Цэнтральнэ Сайлымэ Комисс у сайлымашым пэрвой сайлымаш дэч вара ик тылызат пэлэ срокышто назначатла.

109 статьа. Дэпутатыш кандидат-шамычым вэс пачаш баллатироватлымаш, тугак чынлан шотлыдымо олмэш у сайлымашат, пэрвой сайлымашлан возымо сайлышэ спискэ почэш, „СССР Ушэм Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн тидэ положэньэ“ дэнэ тичмашын кэлшышын эртаралтэш.

110 статьа. ССР Ушэм Вэрховно Совэт состав гыч дэпутат кайа гын, ССР Ушэм Вэрховно Совэт прэзидиум 2 арньа срокышто, но ССР Ушэм Вэрховно Совэт состав гыч дэпутатын каймэкыжэ 2 тылызаш срок дэч вараш коддэ, ты сайлымэ округышто у дэпутат сайлымэ срокым ончыктэн пуа.

111 статьа. ССР Ушэм гражданинлан ССР Ушэм Вэрховно Совэтыш сайлаш да сайлалташ праважым шуктымаштыжэ иктаж кӧ ӧкымлэн, ондалкалэн, лӱдыктылын альэ подкупатлэн чараклылаш тӱҥалэш гын, тудо 2 ий мартэ сроклан эрык дэч посна кодымо дэнэ каратлалтэш.

112 статьа. Совэтын должностьан йэнгжэ альэ сайлымэ комиссын члэнжэ, сайлымэ докумэнтым пужгалэн ышта альэ йӱк-шамычым лӱмынак йоҥгылыш шотла гыч,—тудо 3 ий мартэ сроклан эрык дэч посна кодымо дэнэ каратлалтэш.

Отв. рэдактор В. В. ЛАЗАРЭВ.

Упол. Марлита А-118. Тираж 2645 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком дэн горком орган. Савыктышэ "М.У